

Міністерство фінансів [1]. Чилі для стабілізації курсу національної валюти та доходів бюджету формує Мідний стабілізаційний фонд. Задля цього уряд країни щорічно визначає довгострокову ціну на мідь і обчислює обсяг коштів, що переходять до Фонду. Його фінансові ресурси прирівнюються до золотовалютних резервів. Уряд Чилі має право використовувати кошти Фонду лише у випадку, якщо ціна міді падає нижче базової вартості, а також для обслуговування зовнішнього боргу і субсидування цін на бензин. Центральний банк країни здійснює оперативне управління резервами Фонду, спираючись на урядові рішення [2, с. 15]. Важливо підкреслити, що практично в усіх цивілізованих країнах золотовалютні резерви є власністю держави і суспільства [4]. Жоден центральний банк не може заявляти абсолютні права на повне й безконтрольне управління та розпорядження, а тим паче володіння цим найліквіднішим різновидом національного багатства. Отже, достатні валютні резерви є необхідною умовою стійкості країни під час розвитку кризових явищ, а накопичення валютних резервів позитивно впливає на економічне зростання проте генерує низку ризиків щодо структури резервів та їх використання. Валютні резерви є необхідною умовою стабільності валютного курсу та грошово-кредитного ринку. Проте надмірні резерви спричиняють збільшення грошової маси, як наслідок підвищуються інфляційні очікування. На нашу думку, доцільно акумулювати валютні резерви лише у безпечних межах, тобто у співвідношенні до обсягу імпорту за три місяці.

Література

1. Вахненко Т. Зовнішні корпоративні запозичення та ризики для фінансової стабільності / Т. Вахненко // Дзеркало тижня. – № 6 (685). – 2008. – 16 — 22 лютого: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dt.ua/2000/2040/62033.
2. Ковальчук А., Матіос А. Валютні резерви: проблеми формування, розміщення та використання / А. Ковальчук, А. Матіос // Економічний часопис XXI. – 2009. – № 11-12. – С. 13-16.
3. Малютін О. Необхідність диверсифікації золотовалютних резервів України з метою мінімізації ризику їх знецінення / О. Малютін // Вісник Львів. УН-ТУ.- 2009. – № 41. – С. 375-381.
4. Руденко Ю. Сучасні особливості та наслідки курсових коливань світових валют / Ю. Руденко // Наука молода. – 2005. – № 3: [Електронний ресурс].- Режим доступу: www.library.tane.edu.ua.

Тюренкова К.Ю.

СУТНІСТЬ, ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Фінансова криза, яка розпочалася в Україні у 2008 р., поставила перед банками ряд проблем, таких як: масове вилучення депозитів, зниження довіри до

банківської системи, нестабільність валютних курсів. Як наслідок зниження рівня доходів фінансових структур та зростання витрат. Від'ємний фінансовий результат за системою банків на початок 2011 року склав 13 млрд. грн., що майже втричі менше, ніж станом на початок 2010 року (38,4 млрд. грн.) [4]. Негативний фінансовий результат багатьох вітчизняних банків на цей час пояснюється тим, що їх більшість неефективно управляють фінансовими ресурсами.

Проблеми, що пов'язані з управлінням ресурсами комерційних банків висвітлені у роботах цілого ряду вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів: Е.Н. Василюшени, Н.Е. Грязнової, О.Д. Дзюблюка, Н.Е. Егорової, Е.Ф. Жукова, В. Кириленка, Ю.Є. Лютого, А.М. Мороза, С.В. Мочерного, Л.О. Омелянович, К. Паррамоу, А.А.Пересади, А.М.Поддєрьогіна, П. Роуза, М.І. Савлука, Д.С. Скотта, Дж.Ф. Синки, В.М. Усоскіна, Т.Дж. Уотшема, В.М. Федосова та інших.

Метою даного дослідження є поглиблене і системне дослідження сутності фінансових ресурсів, джерел їх формування та значення.

В даний час в економічній літературі немає однозначного визначення фінансових ресурсів комерційного банку при одночасному збереженні єдиного підходу до цього поняття. Часто зустрічається таке визначення: «Банківські ресурси - це сукупність коштів, що знаходяться в розпорядженні банків і використовуються ними для кредитування та інших активних операцій» [1, с. 18; 5, с. 27].

Дане визначення підкреслює організацію використання акумульованих банками коштів, але його істотним недоліком є те, що воно не характеризує механізму акумуляції і джерел банківських ресурсів.

Спробу виправити цей недолік зробив О.Д. Заруба, який відзначав, що «банківські ресурси складають всю величину коштів, які може використати банк для проведення своїх операцій, насамперед, кредитних. Складовими фінансових ресурсів банку є його власні та залучені від інших юридичних та фізичних осіб кошти...» [3, с. 5]. Однак автор, характеризуючи джерела залучення і напрямки розміщення ресурсів, не дає характеристики поняття механізму залучення ресурсів. Ряд авторів розглядають фінансові ресурси комерційного банку тільки в трактуванні кредитних ресурсів: «У діяльності комерційних банків ресурсна база має першорядне значення, тому що процеси утворення кредитних ресурсів і надання позичок знаходяться в тісному взаємозв'язку» [2, с. 200].

Але економічно невірно зводити сутність ресурсів банку тільки до кредитних ресурсів. Поняття «фінансові ресурси комерційного банку» є більш широким, ніж «кредитні ресурси», оскільки перші мають більш широке цільове призначення і можуть використовуватися не тільки для кредитних, але й для інших видів активних операцій, що приносять банкам дохід, а також для нарощування матеріально-технічної бази банку. Таким чином, банківські ресурси доцільно розглядати як ресурси у мікроекономічному аспекті і у макроекономічному аспекті.

Фінансові ресурси окремо взятого комерційного банку - це кошти, якими розпоряджається банк і використовує для забезпечення своєї діяльності на комерційних засадах та згідно з вимогами регулятивних органів. Ресурси ж усієї

банківської системи - це особливе економічне поняття, що виражає сукупність економічних відносин із приводу створення, розподілу і використання коштів банківською системою на макроекономічному рівні.

Згідно з існуючими у банківській практиці традиціями фінансові ресурси комерційних банків поділяють на власні, залучені та позичені кошти, відповідно до джерел їх формування (рис. 1). Протягом останніх десяти років відбувалися зміни у структурі фінансових ресурсів комерційних банків. Питома вага власного капіталу постійно зменшувалася за рахунок залучення депозитів фізичних та юридичних осіб, а також міжбанківських запозичень. Динаміка змін у структурі банківських ресурсів наведена у таблиці 1.

Роль фінансових ресурсів в банківській діяльності є визначальною. Це проявляється перш за все в тому, що від обсягу і структури ресурсів залежать масштаби і види активних операцій, а, отже, розміри доходів і прибутків банків. Зростання ресурсної бази сприяє й розвитку комерційних банків в цілому.

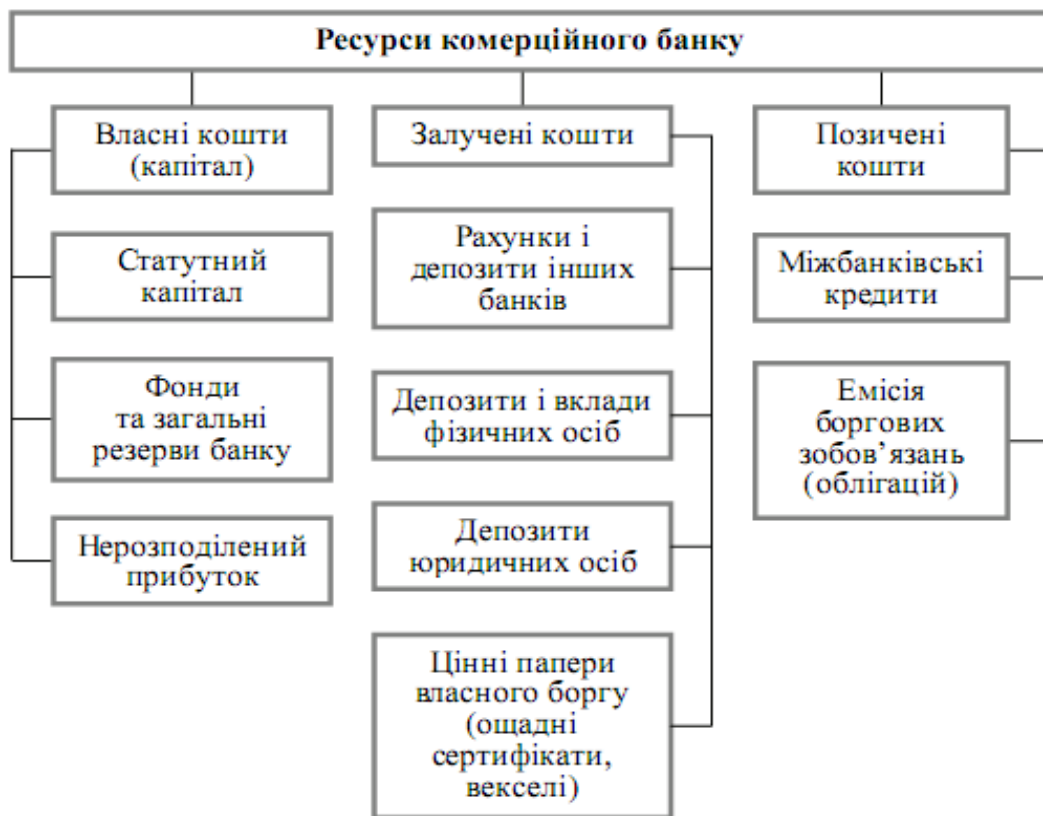

Рис. 1. – Формування ресурсів комерційного банку [2, с. 26].

Розвиток ресурсної бази банків позитивно впливає і на суб'єктів господарювання та сімейні господарства. У сучасних умовах для економіки будь-якої країни характерні процеси прискорення розрахунків, їх автоматизації і комп'ютеризації. Збільшення оборотності ресурсів суб'єктів економіки робить можливим одержання ними більшого прибутку, викликає зростання зацікавленості в збільшенні обсягів виробництва, підвищенні рівня добробуту. Ресурси комерційних банків мають важливе значення для стабілізації банківської сис-

теми, підвищення рівня ліквідності і керованості комерційних банків, що створює важливі передумови для розвитку економіки країни.

Таблиця 1. – Загальна структура фінансових ресурсів системи комерційних банків України [1]

Рік	Показники					
	Власний капітал, млн. грн.	Питома вага, %	Зобов'язання, млн. грн.	Питома вага, %	Усього пасивів, млн. грн.	Питома вага, %
2000	6507	17,5	30622	82,5	37129	100
2001	7915	16,6	39676	83,4	47591	100
2002	9983	15,6	53913	84,4	63896	100
2003	12882	12,9	87352	87,1	100234	100
2004	18421	13,7	115927	86,3	134348	100
2005	25451	11,9	188427	88,1	213878	100
2006	42566	12,5	297613	87,5	340179	100
2007	69578	11,6	529818	88,4	599396	100
2008	88473	11,6	672091	88,4	760564	100
2009	125600	14,2	759400	85,8	885000	100
2010	136200	14,8	784800	85,2	921000	100

Підводячи підсумок дослідженню варто ще раз зауважити, що в економічній літературі немає єдиного визначення банківських ресурсів, однак трактування вчених дуже схожі. Проаналізувавши існуючі підходи, ми пропонуємо розглядати це поняття у мікроекономічному аспекті і у макроекономічному аспекті. Роль фінансових ресурсів в діяльності банків є визначальною, тому що від них залежить успішність банківської діяльності, конкурентне положення банків на ринку, а також розвиток банківської системи країни у цілому.

Література

1. Банковско-финансово-правовой словарь - справочник. / Сост.: Л.К. Воронова. - К.: А.С.К., 1998. - 288 с.
2. Вовканич А.І. Особливості формування ресурсів комерційних банків// Науковий збірник ДВНЗ «Ужгородський національний університет» - випуск 2 (8), - 2010, - 157-164 с.
3. Довгань Ж.М. Ресурси комерційного банку: формування та управління: Автореф. дис. кандидата економічних наук: 08.04.01 / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. - К., 2000. - 19 с.
4. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим до-ступу: www.bank.gov.ua.
5. Толковый словарь рыночной экономики/ Под общ. ред. Ф.А. Крутикова. - М.: Рекла-мно-издательская фирма «Глория», 1993. - 301 с.